

Ποιος ήταν αυτός από τα χωριά του κάμπου που δεν γνώριζε τον κυρ-Παντελή; Άνθρωπος μετρημένος, σοβαρός, καλοντυμένος, δίπλα στους παπάδες και στους προύχοντες, δεν αρνήθηκε ποτέ τη βοήθειά του σε όποιον την είχε ανάγκη.

Όποιος ήθελε δανεικά, στον κυρ-Παντελή θα έτρεχε. Αρρώσταινε το παιδί και χρειαζόταν ακριβά χρήματα για φάρμακα; Ο κυρ-Παντελής ήταν εκεί.

Σπούδαζε το παιδί και δυσκολεύονταν οι γονείς του; Ο κυρ-Παντελής δεν δίσταζε να βάζει το χέρι στη τσέπη του. Δεν είχε κάποιος τα χρήματα για να σπείρει το χωράφι του; Ο κυρ-Παντελής κατανοούσε και βοηθούσε. Ήθελε ο άλλος να ανοίξει ένα μαγαζί; Ο κυρ-Παντελής θα φρόντιζε για όλα. Από τα έξοδα, μέχρι τις σχετικές άδειες και τη χαρτούρα.

Βλέπετε, τα είχε καλά με όλους. Και με τους βουλευτές, και με τους υπουργούς και με κάθε προύχοντα και αξιωματούχο. Όποιος κι αν ήταν κυβέρνηση όλες οι πόρτες ήταν ανοιχτές για τον κυρ-Παντελή.

Απεχθάνονταν τους τοκογλύφους που έπιναν το αίμα του κοσμάκη. Εκείνος δεν έγινε ποτέ του τοκογλύφος.

Δάνειζε 10 δραχμές σε κάποιον; Του έδινε διορία 2 μέρες να του τα επιστρέψει. Μετά, για κάθε μήνα καθυστέρησης ζητούσε ένα 10% επιπλέον. Λογικό και δίκαιο του φαινόταν. Δεν ήταν δα και φιλανθρωπικό ίδρυμα! Είχε στην άκρη, πέντε-δέκα παράδες και μ' αυτά προσπαθούσε να τα φέρει βόλτα και να συντηρήσει την οικογένειά του. Δεν έκλεβε ποτέ του. Πάνω απ' όλα η τιμιότητα. Γι' αυτό και έβαζε πάντα τους ανθρώπους με τους οποίους είχε πάρε-δώσε, να υπογράφουν τα σχετικά χαρτιά. Ότι έγραφαν τα χαρτιά, αυτό ζητούσε. Ούτε δραχμή παραπάνω. Κι έκανε και διευκολύνσεις γιατί, είπαμε, άμα κάνεις παρέα με παπάδες, γίνεται να μην είσαι καλός άνθρωπος; Γίνεται να μην είσαι καλός χριστιανός;

Αν το χρέος κάποιου γινόταν μεγάλο, ο κυρ-Παντελής δεν του έβαζε ποτέ το μαχαίρι στο λαιμό. Υποθήκευε το σπίτι του και τύχαινε να πάρει το σπίτι στα χέρια του, δεν τον έβγαζε τον άλλον στο δρόμο. Πώς θα το άντεχε η ψυχή του να πετάξει στο δρόμο μια οικογένεια; Τους άφηνε να μένουν στο σπίτι και τους έπαιρνε ένα μικρό ενοίκιο. Έτσι για τα έξοδα της συντήρησης, μη φανταστείτε κανένα μεγάλο ποσό!

Κι όταν αναγκάστηκε να πουλήσει τα συμβόλαια των σπιτιών αυτών σε κατοίκους διπλανών νομών, το έκανε με κρύα καρδιά. Όμως είχε κάτι οικονομικά ανοίγματα και αναγκάστηκε να τα «σκοτώσει» για να τα καλύψει.

Όσους αγρότες δεν είχαν να του πληρώσουν τα χρέη, ο κυρ-Παντελής τους διευκόλυνε. Στη συγκομιδή, τους έπαιρνε τη μισή σοδειά, πάντα με υπογραφές και χαρτιά, κι έτσι οι άνθρωποι ήταν ευχαριστημένοι.

Ούτε κι αυτούς με τα μαγαζιά τους ζόριζε. Απλώς, για είκοσι χρόνια θα έπρεπε να του δίνουν το 30% του τζίρου, με υπογραφές και χαρτιά πάντα. Άσε που τους έστελνε και πελατεία. Όσοι του είχαν κάποια υποχρέωση, από αυτόν που θα τους έλεγε ο κυρ-Παντελής θα ψώνιζαν πάντα.

Αφήστε που ήταν και έμπορος! Όλη τη σοδειά του κάμπου, εκείνος την αγόραζε. Ήξερε τις τιμές των προϊόντων σε όλη την Ευρώπη. Πότε ανέβαιναν, πότε κατέβαιναν! Κι όταν η τιμές ήταν χαμηλές, ποτέ δεν πίεζε τους παραγωγούς να πουλήσουν. Μόνο όσοι ήθελαν. Όσοι δεν ήθελαν, με γεια τους με χαρά τους. Δημοκρατικά πράγματα. Άλλωστε, ποιος δεν ήξερε πόσο δημοκράτης ήταν ο κυρ-Παντελής;

Μέχρι και τη γέφυρα στο ποτάμι που είχε γκρεμιστεί, ανέλαβε να χτίσει. Και τα κατάφερε. Μια γέφυρα, σκέτο στολίδι. Η καλύτερη της χώρας, για να μπορούν οι χωρικοί να πάνε με ευκολία τα προϊόντα τους στην πόλη. Έβαλε μόνο ένα μικρό εισιτήριο για κάθε κάρο που θα περνούσε. Αφήστε που μετά από εκατό χρόνια θα τη δώριζε στο χωριό.

Τέτοιος άνθρωπος ήταν ο κυρ-Παντελής. Πάντα νόμιμος, άρα, πάντα ηθικός, καμιά σχέση με τους αχρείους τοκογλύφους που έκλεβαν τις περιουσίες και τα χρυσάφια του κόσμου για ένα κομμάτι ψωμί.

Το ήξερε και ο ίδιος πως δεν είχε αδικήσει ποτέ του κανέναν. Γι' αυτό και έκλαιγε απαρηγόρητα και απειλούσε θεούς και δαίμονες όταν μαζεύτηκαν καμιά δεκαριά χιλιάδες άνθρωποι, από αυτούς που τους είχε σταθεί και ευεργετήσει, και μπήκαν στις γεμάτες αποθήκες του και του πήραν τα σιτηρά που φύλαγε για να ανεβάσει τις τιμές.

Να ήταν κανένας τοκογλύφος θα το καταλάβαινε αλλά τώρα...

Ήταν τέτοιος ο καημός του που δεν τον άντεξε. Μάζεψε την οικογένειά του και όσα πράγματα μπορούσε και έφυγε προς άγνωστο προορισμό. Ούτε τα συμβόλαια που είχε υπογράψει κατά καιρούς με τους συντοπίτες του δεν πρόλαβε να πάρει.